

blic kontribuéiert, wou et eng ganz Rei Thinktanke gëtt, wou et eng lieweg Zivillgesellschaft gëtt, wou vill diskutéiert gëtt, muss ee sech effektiv heiansdo froen, wat d'Valeur ajoutée ass vun deem Institut grand-ducal, vun deene verschiddene Sektioneen, déi nach ëmmer ganz zou sinn. Dat sinn zoue Sociétés savantes, wou och de Membership oder d'Kritäre fir d'Eligibilitéit net ëmmer ganz kloer sinn a wou ee muss soen, dass och dann d'Selektioun net ëmmer op eng ganz transparent Aart a Weis geschitt.

Et ass, wéi gesot, eng venerabel Institution, déi nach méi misst, mengen ech, och no bausse schaffen, mä déi sech wierklech och muss Froe stellen iwwer hir Vernetzung an der Lëtzebuerger Gesellschaft an iwwer hir Valeur ajoutée.

Voilà! Dat gesot, stëmme mer natierlech dat Gesetz hei mat, wëssend awer, dass et déi grouss Diskussioun ronderëm d'Raison d'être vun deem Institut sécher net wäert léisen.

Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An d'Wuert huet elo den Här Claude Adam.

► **M. Claude Adam** (*déi gréng*).- Merci, Här President. Ech wollt dem Rapporteur Merci soe fir seng Aarbecht an ech bréngen den Accord vun der grénger Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Dann ass et un dem Här Fernand Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Villmools Merci, Här President. A fir unzefänken och e ganz grouss Merci un den Här Bauler, deen eis dee Rapport hei presentéiert huet.

Ech muss soen, ech hu mech wierklech gewonnert elo déi lescht fénnef Minutten, wou mer hei iwwert dee Projet geschwat hunn. Hei kënnt d'CSV mat engem Spriecher, d'Madamm Modert, déi selwer Kulturminister war, déi selwer jorelaang d'Geleeënheet gehat hätt, eppes fir den Institut grand-ducal ze maachen,...

(*Interruption*)

...déi näischt, näischt gemaach huet fir den Institut grand-ducal an dann eng positiv Initiativ wéi déi heiten hei kritiséiert! Et ass natierlech hiert Recht, awer gläwderg Politik ass dat do net.

Mir soen als ADR,...

(*Brouhaha*)

...datt et, fir den Institut grand-ducal erëm nei ze believeen an ze stäerken, eng gutt Initiativ ass, a mir wäerten dat heite matdroen.

Déi Reform...

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Här Kartheiser?

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Entschëllegt. D'Madamm Modert wollt ganz kuerz, wann Dir erlaabt, eng Fro stellen.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Eng Fro stellen? Selbstverständlech.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Madamm Modert, Der hutt d'Wuert.

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Merci, Här President, et ass fir Fait personnel. Ech wëll lech just soen, Här Kartheiser, ech hunn ebe grad just dofir keen esou een Text wéi dat heiten deposéiert, dee just formal Formalitéite geregelt huet an eppes iwwerholl huet, wat haut scho besteet, mä lwwerleungen amgaange gehat, fir dorausser méi ze maachen. A genau dofir hunn ech esou en Text net deposéiert gehat. Mä déi lwwerleeunge si leider an dëser Regierung net virugefouert ginn.

Merci.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo. Merci.

(*Interruption*)

Ech hunn dat Gefill gehat, dass an der leschter Legislaturperiod am Kulturministère ganz vill lwwerleeunge gemaach gi sinn, déi zu näischt gefouert hunn. An dat heiten...

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Awer nach méi wéi elo.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Ech begréissen et wierklech, dass hei elo emol eng Kéier Neel mat Käpp gemaach ginn. An ech soen, ech maachen net gär an net dacks Komplimenter un dës Koalitioun, mä dat hei ass wierklech ee gutt Gesetz.

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- Ech weess, dass Dir aus dem 19. Jorhonnert sitt, Här Kartheiser,...

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Dat heiten...

► **Mme Octavie Modert** (*CSV*).- ...wéi hei den Arrêté royal grand-ducal. Dat ass gewosst.

(*Brouhaha*)

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Dat heiten ass e Gesetz an esou eng Reform muss sech an der Continuitéit vum Opdrag vun deem Institut grand-ducal maachen, am Respekt vu senger Geschicht a vu senger Onofhängegkeet. An et ass och ënnert deene Kritären, wou mir dëst Gesetz wäerte beuerteelen.

Et ass eng gutt Wiel, fir eng Personne morale de droit public als Rechtsform ze wielen. An et ass och eng ganz flott Saach, dass et konnt gewäerleescht ginn, dass dee Begrëff „sous la protection du Grand-Duc“ an deem Gesetz ass, genausou wéi an der Belsch den Institut ënnert der Protektioun vum Kinnek ass an a Frankräich ënnert der Protektioun vum President. Ech mengen, mir schafen hei och en Usproch, e Qualitéitsusproch an eng historiesch Continuitéit, déi een nëmme ka liewen.

Et sinn natierlech och Froen ze stellen. Et kann een elo kucken, wéi deen Institut fonctionnéiert. Seng Onofhängegkeet muss garantéiert sinn. An ech mengen, et ass wichteg, an dat ass elo eng Kritik un lech, och an enger Zäit, wou d'Regierung awer higaangen ass an esou vill Instituter, wëssenschaftlech Instituter ofgeschafft huet oder zesummegeleucht huet, do muss awer garantéiert sinn, dass déi Onofhängegkeet vun deem Institut grand-ducal wierklech garantéiert ass.

An dat gëllt och fir de Rôle vum Kulturminister. Deen ass am Gesetz net ganz kloer bestëmmt. D'Gesetz seet zwar: De Budget muss dem Kulturminister virgeluecht ginn, mä wat elo wierklech d'Kompetenze vum Kulturminister sinn, ausser der Verdeelung vun deene Suen tëschent deene verschiddenen Instituter, steet net am Gesetz. Wéi ass den Usproch vun der Onofhängegkeet wierklech kompatibel mat deem Rôle, deen dem Kulturminister am Gesetz zougeduecht ass, awer deen net präziséiert ginn ass?

Och bei der Notioun vun „sous la protection du Grand-Duc“ kann ee sech froen, wéi déi ka mat Liewen erfëllt ginn. Huet de Grand-Duc ausser engem symboleschen Opdrag och nach méi Méiglechkeeten, Afloss ze huelen op de Fonctionnement vum Institut grand-ducal, em méi Prestige ze ginn eventuell, wéi dat bei engem normalen Institut de Fall wär? Och doriwier kann een eng Kéier nodenken.

Genausou wéi och d'Membere mussen kënnen garantéieren, dass deen Institut eng ganz wäertvoll Aarbecht ka leeschten. Mir därefen net nëmmen de Lëtzebuerger Mikrokosmos hei bedéngen, mä mir mussen wierklech kucken, dass deen Institut sengem Ruff a senger Aufgab ka gerecht ginn.

Dofir ass et och wichteg an eisen Aen, dass de Lien mat Lëtzebuerg och betount gëtt. Et steet näischt am Gesetz. En heescht zwar Institut grand-ducal, mä et ass net präziséiert am Gesetz, wéi wierklech de Lien mat Lëtzebuerg soll ausgestallt ginn. Ob zum Beispill elo speziell d'Lëtzebuerger Sprooch oder d'Nationalitéit vun de Memberen (veuillez lire: solle gefërdert ginn), all déi Saachen, wou een hätt kënnen en Ophänkert huelen, fir de Lien mat Lëtzebuerg ze hunn, och dat steet net am Gesetz. Dat ass eng Lacune. De Konträr steet och net dran, dofir kënnen mer dermat liewen. Mä op jidde Fall ass et esou, dass een de Lien mat Lëtzebuerg, mat eiser Kultur, mat eiser Sprooch an der Aarbecht vum Institut grand-ducal muss erëmfannen.

D'Notioun Archäologie ass ewechgefall. Mir hate jo am alen Institut grand-ducal déi Section archéologique. Dat ass u sech schued, dass déi Notioun net méi am Gesetz steet, well d'Geschicht fänkt jo do un, wou mer d'Schrëftdokument hunn. An dat, wat virdrun ass, ass u sech archäologesch. A mir hunn en immense Patrimoine archéologique hei am Land. An dofir ass et e bësse schued, dass déi Notioun am Gesetz net méi dran ass.

An natierlech schlësse mer eis och den lwwerleeunge vum Här Fayot a vun aneren un, déi soen, mir müssen eng Reflexioun driwwer féieren, wou dann elo d'Zesummenaarbecht ass mat der Universitéit a mat deenen anere wëssenschaftlechen Instituter, déi mer do kënnen hunn. Dat ass och eng Aufgab, déi an der nächster Zukunft vum Institut muss ugeduecht ginn a präziséiert ginn.

Mä mat all deene Reflexiounen kënnen mer awer nëmme soen: Dat hei ass eng positiv Initiativ a mir wäerten déi als ADR och matstëmmen.

Villmools Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. An d'Wuert huet elo als Leschten den Här Marc Baum.

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Merci, Här President. No den Ausféierunge vum Spriecher

vun der ADR an och no deenen Diskussiounen, déi mer gëschter an haut hei am Plenum hatten, kann ee feststellen, dass eng Separatioun schwéier ass, d'Separatioun vu Loveren. D'ADR fänkt un, just nach op d'CSV ze klappen. Et mengt ee bal, si wieren dat véiert Rad um Gambiawon. Wat ganz erstaunlech ass. E Returnement,...

(*Brouhaha général*)

...deen d'ADR hei gemaach huet.

► **Une voix**.- Elo iwwerdreift et net!

► **M. Marc Baum** (*déi Lénk*).- Zum Projet.

(*Brouhaha général*)

Den Institut grand-ducal, dat Gesetz, mat deem mer et...

(*Brouhaha*)

Bei deem Gesetz, mat deem mer et hei ze dinn hunn, do geet et am Wesentlechen drëm, dass de Statut juridique vun enger Institution gekläert gëtt, déi zumindest an deene leschte Joréngten net duerch Aktivismus opgefall ass. An et hätt ee sech effektiv kënnen méi e grouss Worf erwaarde vun enger Regierung, déi awer ugekënnegt hat, d'Fënstere grouss opzerappen an de Mief aus vergangene Joréngten a Jorhonnerten erauszeblosen. Mir stelle fest, dass awer nach ganz vill vun deem Mief an deem heiten Text mat dran ass.

Dat, wat den Här Kartheiser virdrun och zitéiert huet, näämlech dass deen Institut sous la protection du Grand-Duc steet, wou souguer de Statsrot sech gefrot huet, wat dann d'Valeur normative vun esou enger Qualifikatioun wier, ass, mengen ech, e gutt Beispill derfir, dass, wa mer am Joer 2017 Gesetzer maachen, wou iergendwellech Instituter sous la protection vum Groussherzog gestallt ginn, dass awer ganz, ganz bizarre uklängt.

(*Interruption*)

Déi zentral Fro ass awer an dësem Text net gestallt, näämlech déi, wéi eng Roll esou en Institut soll an der lëtzebuergescher akademescher Landschaft a Kulturlandschaft anhuelen, déi jo awer definitiv eng aner ass wéi 1868, wou dat Ganz geschäfe ginn ass. Mir hunn haut eng Uni, mir hunn aner kulturell Institutionen, mir hunn aner Recherchezentren. A wéi eng Funktioun esou en Institut doranner huet, wat d'Plus-value dovunner ass, dass net wierklech ersichtlech an deem heiten Text.

Dir gesitt, d'Euphorie, fir en ze stëmmen, hält sech a Grenzen. Mir maachen et awer.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. An d'Wuert huet elo de Statssekretär am Kulturministère, den Här Guy Arendt. Här Arendt, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Guy Arendt**, *Secrétaire d'État à la Culture*.- Merci, Här President. Ech géif virop direkt dem Rapporteur e grouss Merci soen. En huet ganz villen gesot, wat wichteg war. Duerfir kann ech am Fong och meng Interventioun e bësse méi kuerz maachen.

Wéi gesot, den Institut grand-ducal huet seng Plaz. Mir brauchen him keng Aufgaben ze ginn, wat en ze maachen huet. Ech mengen, déi Leit, déi an deem Institut dra sinn, wësse ganz genau, wat ze maachen ass. Si sichen elo schonn an enger gewëssener Interdisziplinariétéit a si sollen och op där Schinn virufueren.

Den Institut grand-ducal ass e wichtegt Element an deem Sënn, dass ganz vill Recherche gemaach ginn zesumme mat der Uni. Si hale Konferenzen, si maache Seminären, et gi Publikatiounen gemaach.

Also, si sinn e ganz, ganz wichtegt Element an eiser kultureller Landschaft. Si hunn och en enorme Patrimoine, deen elo dann och transferéiert gëtt an d'Bibliothèque nationale, fir kënnen do opgeschafft ze ginn, well si hunn an déi 80.000 Dokumenter. Dat ass schonn net näischt.

Déi Haapterneuerung, wéi gesot, vun dësem Projet de loi ass, dass mer dem Institut grand-ducal eng Personnalité juridique ginn, eng Personne morale de droit public, souwuel fir den Institut grand-ducal en général wéi och fir déi sechs Sektioneen, déi de Moment bestinn.

Déi Personnalité juridique huet éischstens emol praktesch Ursachen, dass mer déi ginn, mä se ass awer och op där anerer Säit indispensable, fir dee Patrimoine, deen den Institut huet, kënnen ze valoriséieren.

Am Ausland hunn déi Instituter natierlech och déi Personnalité juridique, notament a Frankräich an an der Belsch, wou mer eis de toute façon och inspiréiert hunn.

Dem Institut grand-ducal seng Missiounen sinn awer och kloer definéiert ginn am Text, Artikel 2. Den Institut huet och verschidde finanztechnesch Regeln, deenen en ënnerläit.

Den Artikel 3 gesäit vir éischstens, dass se emol ënnerschiddlech Ressources financières kënnen hunn, zweetens, dass den Institut e Budget prévisionnel muss ofginn, mat engem Rapport d'activité, an drëttens, dass den Institut dem Contrôle vun der Cour des comptes ënnerläit, wat bis elo nach net de Fall war.

Dir Dammen an Dir Hären, Här President, dësen Text soll u sech, quitte dass dat haut kritiséiert ginn ass, en zäitgemësse Kader fir den Institut grand-ducal schafen. E soll sech selwer a seng Sektioneen national an international méi visibel maachen. An, ganz wichteg, den Institut a seng Sektioneen sollen dem Public méi zougänglech gemaach ginn, notament, an ech hunn et schonn ugedeit, mat den 80.000 Dokumenter, déi se an hirer Bibliothék hunn, déi dann eben, wéi gesot, elo an der Bibliothèque nationale ënnerbruecht ginn. De Moment si se verspreekt op x Plazen a si ginn elo konzentréiert op enger Plaz.

Fir ofzeschlësse wollt ech am Fong soen, dass - dat ass schonn ugeklongen - den Institut d'nächst Joer seng 150 Joer feiert. An ech géif mengen, deen heiten Text kënnt grad zum richtige Moment, och an der Joreszäit. Dat wär fir den Institut, wann d'Gesetz ugeholl gëtt, e schéine Chrëschtkaddo.

Ech soen lech Merci.

► **Une voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Statssekretär.

A mer géifen dann zum Vott iwwert de Projet 7021 iwwergoen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7021 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen.

An d'Ofstëmmung ass elo eriwier: 59-mol Jo. Keen Neen a keng Abstentioun. Domat Unanimitéit vun deenen, déi ofgestëmmt hunn.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 7021 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrigh-Duval, Nancy Arendt (par Mme Martine Mergen), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers (par M. Claude Wiseler), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Marc Spautz), Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel (par Mme Claudia Dall'Agnol), Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lambert, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

D'accord fir d'Dispens?

(*Assentiment*)

Merci. Dann ass dat esou decidéiert.

A mer géifen dann zum leschte Punkt vun de Moien iwwergoen: d'Proposition 7213, eng Annerung vum Règlement, fir der rezenter Reform vum Conseil d'État Rechnung ze droen. An d'Wuert huet den honorabele Rapporteur, den Här Alex Bodry.

9. 7213 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à l'entrée en vigueur de la loi du 16 juin 2017 sur l'organisation du Conseil d'État

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Alex Bodry** (*LSAP*), *rapporteur*.- Jo, Kolleeginnen a Kolleegen, bei dëser Ofännerung vun eise Chambersrèglement geet et drëm,

fir eis intern Regelung un déi lescht Gesetzesmodifikatioun unzepassen, wat d'Organisatioun vum Statsrot ugeet: d'Gesetz vum 16. Juni 2017, wou eng Rei Punkte geännert gi si par rapport zu der Gesetzgebung, déi virdu bestanen huet an déi mir an eisem Reglement iwwerholl haten, déi mer elo mussen dann och vollzéien, fir dass eng Konkordanz besteet tëschent eisem interne Reglement, wat d'Organisatioun vun eisen Aarbechte regelt, an dem Gesetz iwwert de Conseil d'État.

Et geet dorëm, fir d'Éischt ze kucken - dat war eng Fro, déi mer diskutéiert hunn, och den Här Meyers hat déi opgeworf -, ob mer all Kéiers sollten, wann e Gesetz geännert gëtt oder wann e Gesetz eng Regelung virgesäit, déi d'Aarbechte vun eiser Chamber betrëfft, ob mer dann och dat Reglement automatesch mussen änneren oder ob et net géif duergoen, fir de Gesetzestext einfach ze applizéieren, ouni dass mer eist Reglement op deem Punkt iwwerhaupt musse virhuelen.

Mir waren der Meinung, well dat bis elo déi generell Approche war, déi mer och zum Beispill beim Droit d'enquête a bei der Kommission vum dem Contrôle vun SREL hunn, sollte mer déi bäibehalen. Déi besteet doranner, dass mer gesetzlech Bestëmmungen an eist internt Chambersreglement integréieren, wa se en direkte Bezug zu eisen Aarbechten hunn. A mir hu gemengt, mir sollten elo do kee Broch maache mat där Traditioun, déi mer bis elo hatten, mä an deem Stadium, virun enger allgemenger Iwwerschaffung vun eise Reglement, och bei där doter Praxis bliewen.

Dat heescht also, dass mer elo da virun der Fro stinn, wéi mer déi Modifikatioun vum Gesetz iwwert de Statsrot hei och an eist Chambersreglement integréieren. Mir hu probéiert, eis do esou wäit wéi méiglech eent zu eent un den Text vum Gesetz ze halen, just op deem engen oder anere Punkt eng licht Modifikatioun eranzebréngen, fir an der Kohärenz vun dem Opbau vun eise eegene Reglement ze bleiwen, ouni awer doduerch an Interpretatiounsschwieregkeeten eranzekommen.

Soudass keng Divergences d'interprétation kënne bestoen tëschent dem Gesetzestext op där enger Säit an dem Reglementstext op där anerer Säit, wou ee sech jo da géif d'Fro stellen: Wat priméiert am Endeffekt, d'Reglement vun der Chamber, deem seng Basis direkt an engem Verfassungsartikel ass, oder d'Gesetz? Déi spannend Fro brauche mer hei net ze tranchéieren, wa mer Suerg droen, dass mer plus ou moins déiselwecht Texter hei am Gesetz an am Reglement vun der Chamber stoen hunn.

Wat sinn dann elo och déi wichtegst Ännerungen, déi sech aus där Reform vun 2017 vum Statsrot hei erëmspielen am neien Text vum Reglement vun der Chamber?

Et ass éischters emol d'Verhältnis, d'Relatiounen tëschent der Chamber als Institutioun an dem Conseil d'État als Institutioun. Déi geschéien an Zukunft op direktem Wee an net méi par l'intermédiaire vun der Regierung. Doduerch réckelt de Conseil d'État och praktesch an eng Äquidistanz zur Regierung an zum Parlament, wat sech jo och an der Zesummesetzungsprozedur vum Conseil d'État erëmस्पигelt, wou souwuel d'Regierung wéi och d'Chamber e Virschlosrecht hunn, niewent der Kooptatiounsprozedur, déi beim Conseil d'État selwer ass.

Mir mengen, dass dat eng ganz gutt Saach ass. An dat geschitt dann op deem normale Wee. Dat heescht, u sech leeft dat iwwert de President vun der Chamber mam President vum Conseil d'État.

Dat huet och eng Konsequenz: dass d'Proposition-de-loien net méi, wéi eigentlech eist Reglement et virgesäit, wéi d'Projet-de-loien iwwert d'Regierung un de Conseil d'État weidergeleet ginn, mä elo schreiwe mer ausdrécklech an eisen Text dran, dass mir als Chamber d'Proposition-de-loien, wat also Initiativ vun den Deputéierten ass, direkt un de Conseil d'État weiderginn, ouni iwwert d'Bréifkëscht vum Statsministère ze fueren. Alles dat geet, mengen ech, och an eng vernünfteg Richtung eran, wat de Stellwäert vum Parlament par rapport zu aneren Institutiounen ugeet.

Da gesäit eng interessant Bestëmmung, déi mer am Gesetz gestëmmt hunn hei, vir, wann d'Chamber dat verlaangt, dass dann och de Conseil d'État oder eng Kommission vum Conseil d'État muss eng Kommission vun der Chamber zu engem präzise Gesetzesprojet oder Gesetzesinitiativ unhéieren, déi an der

Chamber behandelt gëtt, fir esou Onkloerheete vläicht aus dem Raum ze kréien.

Dat ass ausdrécklech an deem neie Gesetz vun 2017 vum Conseil d'État esou virgesinn. Och dat ass, mengen ech, e Fortschrëtt par rapport zu virdrun an de Relatiounen. Dat ass et haut schonn op enger offiziöser Basis ginn. Do sinn esou Kontakter vun Zäit zu Zäit organiséiert ginn tëschent enger Kommission an normalerweise enger Kommission och vum Conseil d'État op eenzelne konkrete Projeten, mä dat war bis elo eigentlech net formaliséiert. Elo maache mer dat. A mir hunn als Kommission vum Reglement och kloer zum Ausdrock bruecht, dass mer och der Meinung sinn, dass dat dann och eng normal Kommissions-sitzung ass vun där Kommission vun der Chamber.

An natierlech heescht dat och, dass se och op deemselwechte Wee muss geneemegt ginn, wéi wann ee Kontakter zu baussen ophëlt. Dat heescht, u sech ass et de President vun der Chamber, deem dat geneemegt, awer sur avis conforme vun der Conférence des Présidents, wéi dat och mat anere Kontakter zu externen Institutiounen vun der Chamber Usus ass.

Soudass mer also do, mengen ech, eng Rei vu positiven Ännerungen selwer hei an d'Wee geleet hunn, déi déi Relatioun mam Conseil d'État am Sënn vun enger gudder parlamentarischer a legislativer Aarbecht kënne verbesseren.

Dann dat anert wichtegt Element vun de Modifikatiounen, wat d'Chamber an de Statsrot ugeet, ass d'Nominatiounsprozedur bei zukünftige Conseillers d'État, wou jo d'Chamber eng vun den Instanzen ass, déi Kandidaten proposéiert.

Bis elo war dat esou, dass d'Chamber eng Lëscht vun dräi Kandidaten proposéiert huet. D'Gesetz huet do gesot, dass just nach eng Kandidatur eigentlech dem Grand-Duc zur Ennerschrëft virgeluecht gëtt an dass dat och, wéi elo, duerch eng Kommunikatioun no bausse geschitt, wou d'Kandidaten sech kënne hei bei der Chamber mellen, wann esou e Posten als vakant erkläert gëtt, a wou dann och an där Annonce, déi no bausse gemaach gëtt, d'Konditiounen vun der Stee vun der Kandidatur festgeluecht sinn, wéi se am Gesetz vun 2017 iwwert d'Organisatioun vum Conseil d'État festgeluecht sinn.

Do sinn e puer nei Elementer mat derbäikomm. Et ass jo och d'Iddi festgehalen ginn am Gesetz, dass do de Conseil d'État zwee Profiller definéiert, déi am Prinzip solle vun deem neie Kandidat oder där neier Kandidatin erfëllt ginn. An et kënnt derbäi, dass d'Chamber och elo duerch d'Gesetz d'Verpflichtung huet, derfir ze suergen, dass heescht drop opzepassen - d'Verb „veiller“ ass hei gebraucht ginn -, dass déi eenzel politesch Kräfte, déi politesch Parteien, déi an der Chamber hei vertritt sinn, och adequat vertritt sinn am Conseil d'État, soufern se eng minimal Verriedung vun dräi Deputéierten an der Chamber hunn.

Dat ass also och ee Kritär, deem elo ze berücksichtigen ass. Et ass kee Critère de recevabilité vun enger Demande, mä et ass awer e Kritär, deem herno d'Chamber an hirer Ofstëmmung, déi se dann iwwert d'Kandidature mécht, ze berücksichtigen huet.

Dobäi ass och eng nei Geschlechterbestëmmung komm, déi mer bis elo an deem heiten Domän guer net kannt hunn. Et ass, géif ech soen, déi, bon, moralesch Verpflichtung do - déi ass net bannend -, fir fir eng gläichwäerteg Verriedung vu béide Geschlechter ze suergen. Mä et ass awer dann eng Fernbestëmmung dran. Dat ass déi, dass u sech d'minimal Verriedung vun deem ënnerrepresentéierte Geschlecht muss siwen ausmaachen.

Dat heescht also ganz kloer: Et ass eng Fro vu Recevabilitéit vun den Demanden. Dat heescht, u sech muss gewäerlescht ginn, dass mindestens siwe Männer oder Fraen, jee no der Konstellatioun - am haitege Kontext sinn et Fraen, mä et ka sech awer natierlech eng Kéier änneren -, am Conseil d'État vertritt sinn. Soulaang also déi Mindestziel net erreecht ass, kann u sech kee Kandidat genannt ginn.

Datselwecht, eng äänlech Bestëmmung hu mer scho méi laang, wat d'Zuel vun de Juristen ugeet, wou jo eng Majoritéit vun de Membere vum Conseil d'État muss Jurist sinn. An dat ass och eng Fro vu Recevabilitéit. Do muss also, ausser an enger Iwwergangsperiod tëschent enger Demission an enger Nomination, gewäerlescht ginn, dass eng minimal Ziel vu Juristen am Conseil d'État ass. Hei kënnt also nach eng zousätzlech Geschlechterbestëmmung derbäi, déi mer natierlech och, wéi d'Gesetz, an eist Chambersreglement mat erageholl hunn.

Voilà! Déi Ännerungen do, mat enger Kandidatur just nach, déi proposéiert gëtt, maachen, dass mer elo déi ganz Dispositiounen, wat d'Poste vu President, Vizepräsident a Conseillers an der Cour des comptes ugeet, eleng an engem Artikel stoen hunn. Déi ass elo net méi comparabel mat där, déi mer fir d'Membere vum Conseil d'État hunn. Duerfir ännert sech och an deem dote Punkt eist Reglement vun der Chamber.

Wéi gesot, dat ass elo keng revolutionär Neierung, déi ech hei proposéieren. Dat sinn déi Neierungen, déi mer selwer hei decidéiert hunn, wéi mer d'Reform vum Conseil d'État gestëmmt hunn, an déi mer probéieren also hei korrekt och an eist eegent Reglement ëmzesetzen.

Ech géif also proposéieren am Numm vun der Kommission, do war Eestëmmegkeet, deen heiten Text ze stëmmen. An ech bréngen och heimat den Accord vu menger Fraktioun.

Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Rapporteur. An den éischte Riedner ass den Här Léon Gloden.

Discussion générale

► **M. Léon Gloden (CSV).** - Merci, Här President. Merci dem Rapporteur fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport.

Mir hunn an der Kommission iwwert déi Upassungen zum Reglement diskutéiert. Mir hatten als CSV géint de Projet de loi vun der Modifikatioun vun dem Statsrot gestëmmt. Hei geet et awer ëm reng technesch Upassungen par rapport zu deem Gesetz.

Mir hunn eisen Accord an der Kommission dozou ginn a ginn nach heimadder den Accord fir d'Upassung vum Reglement interne vun der Chamber zu deenen Upassungen.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Dann huet den Här Eugène Berger d'Wuert.

► **M. Eugène Berger (DP).** - D'Madamm Beissel mécht dat.

► **Mme Simone Beissel (DP).** - Här President...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Wéi Der wëllt!

► **Mme Simone Beissel (DP).** - Merci, Här President. Ech soen dem Alex Bodry och am Numm vun der DP-Fraktioun en häerzleche Merci fir säi schrëftlechen a mëndleche Rapport. Et wär u sech vill ze soen, mä en huet dat esou gutt virbruecht, dass ech mech ganz kuerz wäert faassen.

U sech ganz kuerz dräi Iddien.

Dat Éischt ass: Mir regulariséieren haut. Mir hunn en neit Gesetz iwwert de Statsrot. An dofir musse mer hei an deem Haus, a mir hu jo och déi Optioun geholl, dass mer dat ëmmer maachen, dass déi Texter beienee sinn, ebe just d'Designatiounsprozedur no den neie Konditiounen, dass mer d'Chambersreglement dem Statsrotsgesetz upassen. Dat ass dat Éischt.

Dat Zweet, dat ass eng Revalorisatioun vum Parlament doduerch, dass mer u sech méi no beieneeréckelen, d'Kollaboratioun oder d'Kooperatioun mam Statsrot straffen, an op där anerer Säit e bësse méi schnell kënne fueren, net ëmmer mussen iwwert d'Regierung fueren. Do maache mer eis e bësse flügge als Parlament, och vis-à-vis vum Pouvoir exécutif.

An dat Drëtt, wat ech lech wëll soen, ass: Mir maachen dat doten elo als Adaptatioun, mä Dir wësst, dass mer amgaange sinn, eis Gedanken ze maachen, well d'Reglement misst eigentlech eng Kéier generell a ganz op de Métier geholl ginn, fir et wierklech no där haiteger Zäit ze moderniséieren. Do gëtt virun dru geschafft. De Moment ass et eng Etapp, wou mer dat dote maachen. Dat ass wichteg.

An dofir bréngen ech den Accord vun der DP-Fraktioun. Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Dann huet d'Madamm Loschetter d'Wuert.

► **Mme Viviane Loschetter (déi gréng).** - Merci, Här President. Ech hunn eigentlech näischt méi bäizefügen. Et ass alles erkläert. Mir setzen e Gesetz an e Chambersreglement ëm, fir datt mer och konform kënne schaffen. An aus deem Grond wäerte mir natierlech dese Projet de loi oder dat Reglement matstëmmen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Gibéryen huet d'Wuert.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Merci, Här President. Ech mengen, och ech brauch net méi vill zu dem Text hei ze soen. Ech wëll just dem Kolleeg Alex Bodry Merci soen, deem dat mat senger Kompetenzen hei wonnerbar als Rapporteur explizéiert huet.

Et ass eng Ëmsetzung vun engem Gesetz, wat mer kierzlech gestëmmt hunn, wat mer elo an eist Reglement integréieren. An ech mengen, esou wéi et erkläert ginn ass, si keng weider Wieder méi noutwendeg. An ech kann den Accord vun eise Grupp bréngen.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Et ass schonn e puermol gesot ginn: Et ass d'Ëmsetzung an d'Aschreiwung an eist Reglement vun engem Gesetz. E Gesetz, wat virun e puer Méint hei diskutéiert ginn ass, mat deem mir net averstane waren, bei deem mir eis enthalten hunn, well nieft verschiddenen eenzelne Fortschrëtter awer éischter d'Enttäuschung iwwerwien huet.

Dat heiten ass elo d'Ëmsetzung dovunner an eis Reglement. Et kann een net vill anescht maachen, wéi déi dote Prozedur unzehuelen. Duerfir, mir stëmmen dat heiten och mat, net ouni ze vergiessen ze soen, datt mer awer mat dem urspréngleche Gesetzestext net averstane waren.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. A mir kéinten direkt zur Ofstëmmung iwwergeen.

Ech wollt just zu der Suggestioun vun der Madamm Beissel soen, dass an deene leschte Méint ganz exzellent Viraarbechte gelescht gi sinn an der Administratioun, de Verglach vun eise Reglement mat anere Reglementer, soudass déi noutwendeg Viraarbecht gelescht ass, fir dass mer als Chamber kënne an absehbare Zäit un eng Iwweraarbechtung vum Reglement goen. An ech wollt duerfir och Merci soe fir déi exzellent Aarbecht an dann zur Ofstëmmung iwwert d'Ännerungspropositioun iwwergeen.

Vote sur la proposition de modification 7213 du Règlement de la Chambre des Députés

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An elo gläich ass d'Ofstëmmung eriwwer.

A mir stellen Unanimitéit fest.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par M. Marco Schank), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers (par Mme Françoise Hetto-Gaasch), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar (par Mme Martine Mergen), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Martine Hansen), Claude Wiseler, Michel Wolter (par Mme Diane Adehm) et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel (par M. Roger Negri), Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ech soe Merci.

An domat si mer um Enn vun eiser Moiesetzung ukomm.

Rendez-vous ass de Mëtten um zwou Auer fir de Rescht vum Programm. Mir wäerte mat enger Question urgente ufänken an dann de Projet vun der Economie huelen an duerno direkt hannendrun de Projet iwwert d'Congéspécialien huelen.

Voilà! Dat gesot, ënnerbriechen ech eis Sëtzung. A Rendez-vous ass um zwou Auer. Gudden Appetit!

(Fin de la séance publique à 11.37 heures)